

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
економіки

Протокол № 1 від «01» вересня 2017

Зав. кафедри

_____ Волошина С.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«РИЗИКОЛОГІЯ»

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник:

Зиза О.О., доцент кафедри економіки, к.е.н.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Вибіркова для напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит"
Семестр	8
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	2
Лекції, годин	20
Практичні/ семінарські, годин	10
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	60
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	залік

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - засвоєння і поглиблення знань з аналізу закономірностей та особливостей функціонування основних моделей ринкових структур, основні принципи поведінки фірм та їх наслідки, особливості галузевої політики держави

Завдання - навчити приймати рішення в умовах невизначеності та ризику на різних рівнях розвитку економічної системи - макроекономіка, мезоекономіка, мікроекономіка.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Ризикологія: сутність, структура та застосування .					
Тема 1. Економічна сутність ризику та ризикологія	10	2	1		7
Тема 2. Еволюція теоретичних підходів до визначення та дослідження ризику	10	2	1		7
Тема 3. Теорія корисності та ризику	12	3	2		7
Тема 4. Управління ризиками; теорія ігор	12	3	2		7
Тема 5. Управління ризиками: психологічні аспекти прийняття рішень	12	3	1		8
Разом за змістовим модулем 1	56	13	7		36

Змістовий модуль 2: Ризики на різних рівнях розвитку економічної системи					
Тема 6. Управління ризиками у різних сферах економічної діяльності	12	3	1		8
Тема 7. Управління ризиками на мікрорівні розвитку економічної системи	11	2	1		8
Тема 8. Управління ризиками на макрорівні розвитку економічної системи	11	2	1		8
Разом за змістовим модулем 2	34	7	3		24
Усього годин	90	20	10		60

4. Темі семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Економічна сутність ризику та ризикологія	1
2	Еволюція теоретичних підходів до визначення та дослідження ризику	1
3	Теорія корисності та ризику	2
4	Управління ризиками: теорія ігор	2
5	Управління ризиками: психологічні аспекти прийняття рішень	1
6	Управління ризиками у різних сферах економічної діяльності	1
7	Управління ризиками на мікрорівні розвитку економічної системи	1
8	Управління ризиками на макрорівні розвитку економічної системи	1

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1: Основна парадигма економіки галузевих ринків			
Тема 1. Економічна сутність ризику та ризикологія	7	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 2. Еволюція теоретичних підходів до визначення та дослідження ризику	7	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 3. Теорія корисності та ризику	7	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять, розв'язання задач	Опитування; тестування
Тема 4. Управління ризиками; теорія ігор	7	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять, розв'язання задач	Опитування; тестування
Тема 5. Управління ризиками: психологічні аспекти прийняття рішень	8	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять, підготовка до модульного контролю	Опитування; тестування
Разом за змістовий модуль 1	36		
Змістовий модуль 2: Ризики на різних рівнях розвитку економічної системи			
Тема 6. Управління ризиками у різних сферах економічної діяльності	8	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 7. Управління ризиками на мікрорівні розвитку економічної системи	8	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 8. Управління ризиками на макrorівні розвитку економічної системи	8	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять, підготовка до модульного контролю	Опитування; тестування
Разом за змістовий модуль 2	24		
Усього	60		

7. Результати навчання

1	Здатність до визначення джерел виникнення економічного ризику та класифікації видів ризику, що впливають на прийняття управлінського рішення з функціонування певного економічного суб'єкта
2	Здатність кількісно оцінити ризик за допомогою економіко-математичних методів загального характеру
3	Здатність управляти ризиками у різних сферах економічної діяльності
4	Здатність реалізувати психологічні прийоми прийняття рішень щодо управління ризиком

5	Вміти теоретично мислити, аналізувати та оцінювати факти, концепції, ідеї з критичної точки зору
6	Здатність визначити і проаналізувати розвиток економіки змін як у загальному та і з точки зору ризикованості

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до виконання ними практичних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою. Поточний контроль знань студентів здійснюється на семінарських заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом альним планом

Разом за змістовий модуль 2	6	9	12	8	4	39
Усього	16	24	28	24	8	100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Перелік сучасної вітчизняної і закордонної навчальної і наукової літератури.
- 2 Електроні лекції.
- 3 Тематична добірка матеріалів до практичних завдань.
- 4 Методичні вказівки до проведення контролю методом тестування.
- 5 Засоби діагностики.

12. Рекомендована література

Основна

- 4 Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Ризикологія в економіці та підприємстві: [монографія]. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.
- 15 Вэриан Х.Р. Микроэкономика. Промежуточный уровень. Современный подход: [учебник для вузов] /Пер. с англ, под ред. Н. Л. Фроловой. — М.: ЮНИТИ, 1997. - 767 с
- 16 Економічний ризик: методи оцінки та управління [Текст]: навч. посібник / [Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.]; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 208 с.
- 17 Конспект лекцій з дисципліни «Ризикологія» (для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства») / Уклад.: М.В. Прокопенко – Харків, 2010 р.
- 19 Костриченко В.М., Красовська Ю.В., Красовський В.Р. Економічний ризик та методи його вимірювання: конспект лекцій.- Рівне: НУВГП, 2003. - 54 с.
- 20 Методичні рекомендації для проведення семінарсько-практичних занять з курсу «Ризикологія» для студентів економічних спеціальностей / Соколова А. О., Мартинчик О. А. - Житомир, 2010. - 48 с.

Допоміжна

- 1 Бондар Н. М. Тестові завдання з дисципліни “Економічний ризик і методи його вимірювання”(для бакалаврів, спеціалістів та магістрів, до заліку). — К.: МАУП, 2002. — 23 с.

- 2 Дж. фон Нейман, О. Моргенштерн Теория игр и экономическое поведение. - М.: Наука, 1970. - 983 с.
- 3 Найт Ф. Риск, неопределенность и прибыль. – М.: Изд-во „Дело”, 2003. – 360 с.
- 4 Маршалл А. Принципы политической экономии. - М., 1983. - Т.1, 2.
- 5 Общая экономическая теория (Политэкономия): учебник /Под общ. ред. акад. В.И.Видяпина, акад. Г.П.Журавлевой. - М. : Инфра-М, 2000.
- 6 Раймон Барр. Политическая экономия. Пер. с француз. - М.: Международные отношения, 1995. - Т. 1, 2.
- 7 Inna Lazaryshyna, Olena Zyza Economic Analysis Internal and External Risks from the Positions of the Theories of the Market Economy//ANNALES Universitatis Curie-Sklodowska, SECTIO H, 2013. Lublin-Polonia, - VOL. XLVII, 4. – p. 79-85

Інформаційні ресурси

- 1 Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс].- Режим доступу : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
- 2 Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http:// Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
- 3 Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
- 4 Офіційний сайт Міністерства праці та соціальної політики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.minpraci.gov.ua>
- 5 Офіційний сайт Державної податкової служби [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http://України www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)
- 6 Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 7 Офіційний сайт Антимонопольного комітету України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.amcu.gov.ua>